

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Eica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-sădesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Auriga”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-Inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.”, (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Coăreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T. Uzdrin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Georgiana”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondolăana”, „Hunedoara”, „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașfărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Iva-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 ileri.

Un studiu asupra organizațiunii creditului la noi.

(Încheiere).

La sfârșitul ultimului capitol al studiului său, dl Brote se ocupă de chestiunea băncilor sătești. Necesitatea înființării lor și importanța lor mare pentru dezvoltarea noastră economică — zice d-sa — este evidentă. În România băncile sătești în decurs de vre-o câțiva ani au schimbat cu desăvârșire raporturile țărânimii.

Actuala organizațiune a băncilor românești n'are facultatea a se ramifica până la sate, dar nici nu are lipsă să o aibă pentruca să se înființeze băncile sătești. Acestea pot avea organismul lor propriu.

Raporturile între băncile sătești și băncile mari se regulează ele dela sine.

Sistemul Raiffeisen este fără îndoială cel mai perfect tip pentru băncile sătești. Inceputul ce s'a făcut în jurul Sibiului cu fondarea astorfel de bănci sătești merită toată recunoștința, deși încercarea nu se poate declara ca reușită. Băncile acestea la sate au cedat cererii mari de credit și și-au întins operațiunile atât de tare, încât au suferit până și principiile întemeierii lor. Greșelile sunt însă corigibile și acțiunea pentru nouă fundări n'ar trebui lăsată numai în grija Reuniunii române agricole, ci toate instituțiunile noastre culturale, împreună cu băncile mari sunt datoare să promoveze această acțiune în mod sistematic și pentru toată țara.

Dl Brote nu intră în amănunte în ceea ce privește aceste întocmiri organice și nu se pronunță asupra realizabilității lor practice; stăruie însă pentru o soluțiune în direcția indigată, desemnată de necesități imperative, pentruca —

zice d-sa — scăderile organizațiunii actuale ies din ce în ce mai mult la iveală, ele vor produce nemulțămiri progresive și dacă băncile de astăzi nu vor ști să micșoreze și să înlăture aceste scăderi nu poate prinde mirare pe nimeni, când ideia unei nouă organizațiuni a creditului prinde rădăcini și va câștiga tot mai mulți aderenți.

Banca „Lumina” dela Sibiu este dejă o încercare a porni pe alte căi.

Lupta ce s'ar încinge pe acest tărâm ne-ar costa mai mult decât o conformare și o îndreptare în cadrele actuale organizațiuni.

În cazul când s'ar dovedi că această conformare este peste putință, poporul român, împins de necesități, va trebui să se ocupe de înființarea unei instituțiuni economice, în care câștigul profesional al acționarilor neaflând loc, se pot validă toate pretensiunile juste de credit ale țărânului agricultor. Această instituțiune publică, dotată de toate fondurile publice românești și de toate prisoasele bănești ale poporului, va fi destul de puternică pentru a-și croi un drum larg, nu în folosul ei, ci în folosul poporului, de care este susținută.

*

Urmează apoi 9 tabele, în cari se face evidentă în mod sistematic materia tratată în cele 8 capitole precedente, anume:

1. Capitalul de subscripțiune al băncilor, în care cele 123 institute financiare dela sfârșitul anului 1906 sunt grupate în societăți pe acțiuni și în însoțiri și adică:

a) bănci cu peste 200 mii capital societar 20, având în total un capital de K 8117.1 mii;

b) bănci cu 100—200 mii capital societar 23, având în total un capital de K 2613.0 mii;

c) bănci cu 50—100 mii capital societar 32, având în total un capital de K 2075.5 mii;

d) bănci cu mai puțin de 50 mii capital societar 23, având în total un capital de Kor. 604.8 mii;

e) însoțiri obișnuite 14, cu un capital de K 696.6 mii;

f) însoțiri sătești sistem Raiffeisen 11 cu un capital de K 29.2 mii, la toate aceste indicând sediul și anul înființării.

2. Capitalul de operațiune al băncilor.

În această tabelă băncile sunt clasificate în:

3 bănci capitale,

28 bănci mai mari,

23 băncii mijlocii,

69 bănci mici, arătându-se la fiecare anii de bilanț, capitalul de subscripțiune, fondurile proprii (capitalul de subscripțiune și rezervele împreună, capitalurile transitorii deosebit și suma totală a acestor două poziții) fondurile străine (depuneri spre fructificare, reescont, creditori, suma totală a acestor două poziții), la fiecare poziție indicând și în procente cât face ea din capitalul de operațiune cu care se încheie rubricile acestei tabele.

În același timp se face la fiecare categorie din băncile capitale, băncile mai mari, băncile mijlocii și mici, câte o sumare a tuturor rubricilor.

3-a. Cheltuielile de administrație ale băncilor.

În această tabelă băncile sunt distribuite ca și în tabela precedentă:

3 bănci capitale,

28 bănci mai mari,

23 bănci mijlocii,

69 bănci mici.

După rubrica cu numirea băncii urmează rubrica în care se arată capitalul de operațiune, apoi o rubrică principală a cheltuielilor de administrație, împărțită în alte 4 rubrici, conținând deosebit suma salariilor și speselor, a tantiemelor, suma ultimelor două poziții și în fine exprimarea în procente a acestor cheltuieli după capitalul de operațiune.

Se dă la fiecare categorie de bănci câte o sumare a tuturor rubricilor, scoțându-se astfel la iveală, cât fac cheltuielile de administrație în-deosebi ale fiecărei bănci în mii de coroane și în procente, cât fac aceste cheltuieli după diferitele (4) categorii de bănci și în sfârșit arătându-se după procentul cheltuielilor că sunt:

7 bănci cari lucrează

cu mai puțin de . . . $\frac{1}{2}\%$ cheltuieli

22 bănci cu . . . $\frac{1}{2}$ —1%

41 bănci cu . . . 1—1 $\frac{1}{2}$ %

26 bănci cu . . . 1 $\frac{1}{2}$ —2%

27 bănci cu peste . . . 2%

3-b. Cheltuieli de administrație ale băncilor grupate după ținuturi.

În această tabelă băncile sunt grupate după 5 ținuturi, anume:

a) Ținutul Sibiiului, Făgărașului, Târnavei mari și al Brașovului cu 36 bănci.

b) Ținutul părților ungurene și bănățene cu 43 bănci.

c) Ținutul Clujului, Turzii și al Săcuimei cu 7 bănci.

d) Ținutul Albei Iulie și al Hunedoarei cu 21 bănci

e) Ținutul Dobâcei, Bistriței și al Năsăudului cu 16 bănci, scoțând la iveală în care dintre aceste ținuturi cheltuielile de administrație sunt mai mari.

4-a. Profitul net al băncilor în raport cu capitalul de subscripțiune.

În această tabelă băncile sunt grupate în 6 categorii:

a) bănci cu 30—80 % profit 12;

b) " " 25—30 % " 11;

c) " " 20—25 % " 15;

d) " " 15—20 % " 29;

e) " " 10—15 % " 36;

f) " " mai puțin de 10 % profit 20.

Se arată la fiecare bancă numărul anilor de bilanț, capitalul de subscripțiune în mii de coroane și profitul net în mii de coroane și în procente.

4-b. Profitul net al băncilor în raport cu capitalul de operațiune.

În această tabelă băncile sunt grupate iarăș în 4 categorii;

bănci capitale,

bănci mai mari,

bănci mijlocii și

bănci mici.

Se arată la fiecare bancă în special și la fiecare categorie de bănci: capitalul de operațiune în mii de coroane și profitul net în mii de coroane și în procente după capitalul de operațiune, constatând că sunt:

28 bănci cu peste 3 % profit net

50 " " " 2—3 % " "

40 " " " 1—2 % " "

5 " " mai puțin de 1 % " "

5. Profitul brut al băncilor.

În această tabelă băncile sunt grupate iarăș după cele 4 categorii ale tabelii precedente:

bănci capitale,

bănci mai mari,

bănci mijlocii și

bănci mici.

În prima rubrică, după numirea băncii, este așezat capitalul de operațiune în mii de coroane, în a doua profitul brut în mii de coroane și în a treia profitul brut în procente după capitalul de operațiune.

La fiecare grupă de bănci se arată suma capitalului de operațiune și suma profitului brut în mii de coroane și media profitului brut în procente și în fine media profitului brut al tuturor băncilor în procente.

Incheierea se face arătându-se profitul brut al băncilor după procente, anume:

4	bănci	cu	8—9 %	profit	brut
4	"	"	7—8 %	"	"
12	"	"	6—7 %	"	"
20	"	"	5—6 %	"	"
30	"	"	4—5 %	"	"
38	"	"	3—4 %	"	"
11	"	"	2—3 %	"	"
4	"	"	1—2 %	"	"

5-b. Profitul brut al băncilor grupate după ținuturi.

Aici se arată că:

a) În ținutul Sibiului, Făgărașului, Târnavei mari și al Brașovului sunt 36 bănci, indicându-se la fiecare capitalul de operațiune și profitul brut în mii de coroane și pe urmă profitul brut și în procente; iar la sfârșit media profitului brut în procente.

Tot așa se arată profitul brut la băncile din ținutul:

b) al părților ungurene și bănățene;

c) al acelor din ținutul Clujului, Turzii și al Ciucului;

d) al acelor din ținutul Albei-Iulie și al Hunedoarei;

e) al acelor din ținutul Dobâcii, Bistriței și al Năsăudului, arătându-se totodată media profitului brut și după ținuturi și scoțându-se la iveală unde se lucrează mai ieftin și unde mai scump.

6-b. Depuneri spre fructificare.

În ultima tabelă băncile sunt grupate după ținuturi, ca și în tabela precedentă, arătându-se la fiecare bancă depunerile spre fructificare în mii de coroane și în procente din capitalul de operațiune, la fiecare grupă arătându-se suma totală a depunerilor și media în procente din capitalul de operațiune.

*

Dupăcum se vede și numai din schițarea aceasta a materiei cuprinse în cele 9 tabele anexate la cartea de 105 pagini a d-lui Brote, studiul de care ne ocupăm este bazat pe realitatea unui număr mare de cifre, grupate în felurite chipuri, drept criterii, cari arată în mod neîndoios temeinicia acestei lucrări și în același timp și adevărul și tăria concluziilor scoase din complexul cifrelor.

Dela sfârșitul anului 1906 când s'au făcut bilanțurile supuse studiului d-lui Brote, s'au mai dat 2 bilanțuri și acum suntem în ajunul încheierii celui de al treilea bilanț. În timpul de 3 ani numărul băncilor și însoțirilor noastre s'a

sporit în mod considerabil și situația în genere a gestiunii băncilor s'a schimbat. Totuși studiul d-lui Brote, făcut pe baza datelor dela sfârșitul anului 1906, este foarte prețios. În el se oglindează situația fiecărei bănci și însoțiri, cu părțile ei bune și slabe, așa că fiecare institut poate trage concluzii în scopul îndreptării scăderilor de cari suferă.

Încă și mai prețios îl considerăm acest studiu pentru factorii conducători ai vieții economice-financiare a poporului nostru. „Solidaritatea“ are indicate în acest studiu căi sigure pe cari ar trebui să îndrepte complicatul aparat al institutelor financiare asociate, aducând în echilibru interesele acestor instituturi cu interesele de viață ale clientelei, promovându-le aceste în măsură tot mai potențată.

Găsim mai departe în acest studiu un moment referitor la însoțirile Raiffeisen și peste tot la organizarea creditului la sate. Din acest punct de vedere, mai ales, studiul d-lui Brote este de interes pentru întreaga cărturărie noastră, care trebuie să-și aibă partea sa în organizarea creditului la sate.

Aceste considerații ne îndeamnă să recomandăm studiul d-lui Brote întregii obște românești, ca o lucrare foarte merituoasă, chemată să contribuie la o procedare conscientă în scopul organizării creditului prin băncile noastre.

Trei ani de politică agrară.

(1906—1909).

(Continuare).

XI. Legile în interesul agriculturii aduse în anii 1906—1909.

In anul 1906.

1. *Articolul de lege I:* despre convenția internațională încheiată în Paris la 19 Martie 1902 referitor la *protecția păsărilor folositoare agriculturii* și despre înarticolarea celor două note cari formează adaosul acesteia.

2. *Articolul de lege III:* despre regularea referințelor comerțului extern și de circulațiune.

3. *Articolul de lege VII:* despre înarticolarea convenției comerciale încheiate la 9 Martie 1906 cu *Elveția* și despre „declarația“ referitoare la inactivarea acesteia.

4. *Articolul de lege VIII:* despre înarticolarea convenției referitoare la *igiiena animalelor*, încheiată la 9 Martie 1906 cu *Elveția*.

5. *Articolul de lege XXI:* despre regularea provizorie a referințelor de comerț extern și de circulațiune.

6. *Articolul de lege XXIII:* despre *statistica comerțului extern* al țărilor coroanei ungare.

In 1907.

1. *Articolul de lege II*: despre înarticolarea convenției încheiate cu România la 31 Ianuarie 1903 în chestia protecției și folosirii pescăritului în Dunăre.

2. *Articolul de lege XXXI*: despre stărpirea lăcustei marocane.

3. *Articolul de lege XXXIII*: despre sprijinirea expoziției regnicolare de agricultură, silvicultură, industrie și de artă din anul 1907 în Pécs.

4. *Articolul de lege XLV*: despre regularea referințelor de drept dintre stăpân și servitorimea agricolă.

5. *Articolul de lege XLVI*: despre sprijinirea de către stat a construirii caselor pe sama muncitorilor agricoli.

6. *Articolul de lege LIII*: despre tariful vamal autonom.

7. *Articolul de lege LIV*: despre aprobarea unei convenții economice și financiare încheiate cu Austria.

8. *Articolul de lege LVI*: despre regularea provizorie a referințelor comerțului extern și de circulațiune.

In 1908.

1. *Articolul de lege VII*: despre modificarea și întregirea articolelor de lege LV din 1871, XLV din 1880 și XXIV din 1892 cu privire la regularea posesiunii, la proporționare și comasare în părțile ardelenene, mai departe pe teritoriul comitatelor de odinioară ale Crasnei, Solnocului-de-mijloc, Zarand și al districtului Cetății-de-peatră.

2. *Articolul de lege XII*: despre înarticolarea convenției încheiate în Budapesta la 8 Octomvrie 1907 în chestia regulării referințelor de comerț reciproc și de circulațiune cu celelalte țări de sub sceptorul Maieștii Sale.

3. *Articolul de lege XVIII*: despre înarticolarea convenției internaționale încheiate în Roma la 7 Iunie 1905 cu privire la înființarea Institutului internațional de agricultură.

4. *Articolul de lege XIX*: despre înarticolarea convenției internaționale încheiate la 5 Martie 1902 în chestia legii referitoare la zăhar.

5. *Articolul de lege XX*: despre înarticolarea convenției suplimentare încheiate la 25 Ianuarie 1905 referitor la convenția comercială și vamală încheiată la 6 Decemvrie 1891 cu imperiul german și la înarticolarea „declarației” referitoare la inactivarea aceleia.

6. *Articolul de lege XXI*: despre înarticolarea convenției de comerț și de navigație încheiată cu Rusia la 15/2 Februarie 1906.

7. *Articolul de lege XXII*: despre înarticolarea convenției de comerț și navigațiune încheiată cu Belgia la 12 Februarie 1906.

8. *Articolul de lege XXIII*: despre înarticolarea convenției de comerț și navigațiune încheiată cu Italia la 11 Februarie 1906.

9. *Articolul de lege XXIV*: despre înarticolarea convenției în chestia igienei animalelor, încheiată cu Italia la 11 Februarie 1906.

10. *Articolul de lege XXV*: despre înarticolarea convenției în chestia igienei animalelor încheiată cu Germania la 25 Ianuarie 1905.

11. *Articolul de lege XXVIII*: despre darea de spirt și despre stabilirea contingentului de spirt și distribuirea acestuia.

12. *Articolul de lege XXXIX*: despre modificarea și întregirea articolelor de lege VI, X și XII din 1836, VII, XXX și XXXI din 1840 și LIII din 1871 referitor la regularea proprietății, îndeosebi la separarea, proporționarea și comasarea proprietății urbariale.

13. *Articolul de lege XLI*: despre modificarea și întregirea art. de lege LX din 1881 cu privire la procedura execuțională.

14. *Articolul de lege XLII*: despre ajutorarea extraordinară ce e a se da societății Rudolfsnad pentru apărarea contra exundărilor și pentru canalizarea apelor din țară.

15. *Articolul de lege XLIII*: despre desvoltarea culturii animalelor.

16. *Articolul de lege XLVII*: despre oprirea falsificării vinului și a punerii în circulație a vinului falsificat.

17. *Articolul de lege XLIX*: despre investițiunile de apă.

18. *Articolul de lege LV*: despre înarticolarea convenției suplimentare adusă în ființă în scopul întregirii convenției încheiate în Budapesta la 8 Octomvrie 1907 prin art. de lege XVI și XVII, pentru regularea referințelor de comerț reciproc și de circulațiune cu celelalte țări de sub sceptorul Maieștii Sale.

19. *Articolul de lege LVI*: despre regularea provizorie a referințelor comerțului extern și de circulațiune.

In 1909.

(Până la mijlocul lunei Aprilie).

1. *Articolul de lege II*: despre emigrare.

2. *Articolul de lege V*: despre rectificarea catastrului de pământ și despre stabilirea procentului dării de pământ.

(Se va continua).

Curs pregătit pentru funcționarii însoțirilor economice din Austria.

„Federala generală a însoțirilor economice din Austria” („Allgemeiner Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in Oesterreich”) cu sediul în Viena a hotărât înființarea „unui curs pregătit pentru funcționarii însoțirilor economice” după modelul școlii de însoțiri din Darmstadt în Germania, de care am făcut și noi amintire la timpul său în Revista noastră.

Pentru primul curs, care va începe la 1 Ianuarie 1910 în Viena, s'a luat în vedere un timp de 3 luni. El se va termina așadar cu finea lunei Martie a anului viitor. În acest curs vor fi primiți pe deoparte oameni tineri, cari au făcut deja până acum praxă un timp oarecare la vre-o Centrală sau însoțire economică dela țară și cari doresc să-și îmbogățească cunoștințele, pe de altă parte se vor primi tineri, cari au deja o cua-

ificație corespunzătoare dela vre-o școală medie și cari ar dori să se pregătească pentru cariera de funcționari în serviciul vre-unei Centrale sau însoțiri economice.

Cei ce doresc să fie primiți trebuie să fi împlinit cel puțin etatea de 18 ani. Cei primiți vor avea să plătească o taxă de K 30. „Federala generală din Viena” își va da toată silința a le stă celor primiți în ajutor la aflarea de locuințe și vipt potrivit și ieftin.

Prelegerile se vor ține de bărbați cu cunoștințe academice speciale în singuraticile ramuri ale economiei și ale organizației economice, în ale cunoștințelor juridice-economice și comerciale și de bărbați, cari au cunoștințe speciale în afacerile furnizării și desfacerei mărfurilor și în ale tarifurilor de transport.

Programul de învățământ s'a compus în următorul mod:

A) Obiecte de învățământ generale.

1. Istoria, baza și organizația însoțirilor economice.
2. Cunoștințe generale juridice.
3. Legea însoțirilor.
4. Contabilitatea însoțirilor.
5. Cunoștințele despre bir.
6. Cunoștințe de ale secțiilor agricole și ale desfacerei mărfurilor.
7. Cunoștințele despre organizația creditului.
8. Computul însoțirilor comerciale.
9. Corespondența însoțirilor.
10. Cunoștințele în afaceri de transport și tarif.

B) Obiecte de învățământ speciale.

1. Organizația și gestiunea băncilor satești după sistemul Raiffeisen.
2. Organizația însoțirilor de cumpărare și vânzare.
3. Organizația altor însoțiri economice.
4. Cunoștințele despre inspecționarea însoțirilor, legea de revizuni.

Afară de acestea se vor ține discuții practice și se vor introduce frecvența cursului și în gestiunea unor însoțiri economice de model.

După terminarea cursului Federala generală își va da toată silința de a afla pentru acei tineri, cari încă nu au posturi, locuri corespunzătoare pe la însoțirile economice.

Doritorii de a fi primiți vor avea să înainteze rugărilor de primire cât mai în grabă la „Federala generală a însoțirilor economice din Austria” la adresa: „Allgemeiner Verband landwirtschaftlicher Genossenschaften in Oesterreich in Wien, I. Bezirk, Schauler-gasse 6”. La rugări sunt a se aclude și atestatele despre cualificația de până acum, precum și eventual atestate de praxă dela însoțiri. Asupra primirei hotărăște Federala generală.

Cursul acesta l-ar putea frecvența și tineri cualificați și cu tragere de inimă pentru însoțiri dela noi, nefiind prea lung și nici prea costisitor. Primirea lor la curs, credem, că n'ar întâmpina dificultăți.

Jurisdicțiune.

Decisiuni curiale.

Acția depozitată a comisarului de zi. Asupra acției depusă ca garanție pentru o pretensiune provenită din activitatea comisarului de zi, o altă a treia persoană poate câștiga drept de pemn valid, dacă i-s'a predat certificatul de depozit. Asupra unei

acții depusă în acest scop institutul de bani din chestiune nu are drept de retențiune pentru o petensiune a sa cambială încă neajunsă la scadență.

(Curia sub Nr. 2515/909 dela 16 Septemvrie 1909).

Chezașul. Obligamentul chezașului nu încetează prin faptul, că creditorul a abstat dela o condiție pusă pentru licuidarea imprumutului, în urma căreia pretensiunea creditorului ar fi fost mai sigură — pentru că condiția din chestiune s'a pus în interesul creditorului.

(Curia reg. sub Nr. 1217/909 dela 31 August 1909).

Responsabilitatea avocatului pentru domiciliarea cambiei. Avocatul este obligat la despăgubire pentru dauna cauzată prin faptul, că a domiciliat greșit cambia, ce i-s'a predat spre încasare.

(Curia sub Nr. 2664/909 dela 14 Septemvrie 1909).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Noemvrie 1909.

Deși rapoartele despre situația băncilor de emisiune, căzând în anul acesta ultimo într'o Duminecă, nu reoglindează adevărata stare dela sfârșitul lunei, fiindcă o parte din cereri au rămas a se satisface în 2 a lunei crt. totuș se poate constată, că băncile de emisiune au fost foarte asediate cu cereri. Singură Banca Franciei persistă încă pe lângă etalonul moderat de 3% de pe timpul abundanței generale de numărar, fără să i-se fi ridicat sume mai mari de aur.

Banca imperială germană arată o creștere la circulațiunea de bilete sub dare de 163 $\frac{1}{2}$ milioane M., mai mare și decât în anul 1907; iar în total situația de acum este numai cu 22 milioane M. mai favorabilă.

Discontul particular notează în London 4 $\frac{9}{16}$ %, în Berlin 4 $\frac{5}{8}$ %.

Piața financiară internă deasemenea a fost foarte încordată, fiind Banca Austro-Ungară aproape singurul isvor pentru satisfacerea cererilor. Astfel circulațiunea de bilete a crescut cu 187 milioane K dela 863 milioane K scutite de dare, la 1006 milioane K în dare, pe când în anul trecut întreagă creșterea până la 31 Octomvrie a fost numai de 1687 milioane. Și e de notat că în anul acesta au rămas încă multe cereri de ultimo până în 2 crt. nesatisfăcute din cauza sărbătorilor. Intreagă circulațiunea de bilete la 30 Octomvrie crt. a fost de 2220 milioane K, cu 100 milioane mai mare decât în anul trecut.

În primele zile ale lunei curente se așteaptă încasări mari din chirii și cupoane. Discontul particular notează în Viena 3 $\frac{7}{8}$ %.

AFACERI DE DARE.

În timpul ex-lex-ului prescripțiunea competenței nu se întrerupe. Admoniția referitoare la plățirea competenței, inmanuată pe timpul ex-lex-ului, nu are valoare de drept și nu întrerupe mersul prescripțiunii începute.

(Judec. administr. r. u. sub Nr. 20124/908 P.).

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Coroana*“ institut de credit și de economii, soc. pe acții în Bistrița, a deschis o filială în Borgoprund, comună cu 2540 loc. în com. Bistrița-Năsăud. Aceasta este deja a doua filială a „Coroanei“, cea dintâi aflându-se în Lechința-săsească.

Noua filială este pusă sub conducerea domnului Mateiu Șirlincan, șef-contabilul Centralei.

„*Grănițerul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Dobra, a deschis o filială în Soborșin, conducerea căreia este încredințată dlor Iosif Ognean și Ioachim Fuciu.

„*Insoțirea de consum și valorizare din Câmp și jur*“ este firma unei noue însoțiri de consum și valorizare întemeiată în comuna Câmp, din com. Bihorului, având circa 1100 locuitori, toți Români.

Insoțirea este în legătură cu însoțirea centrală „Hangya“ și este fondată pe cuote à K 10.

Diracțiunea se compune din următorii 5 membrii, investiți cu drept de firmare: Teodor Teaha, Lupu Teaha, Adam Teodor, George Teodor și Gavrilă Redac.

CRONICA.

Un institut de pensiuine al institutelor de bani. La 7 crt. își ține în Budapesta adunarea generală de constituire institutul de pensiuine regnicolar al institutelor de bani, fondat ca însoțire din partea unui număr mai mare de bănci din provincie. Intre fondatori vedem și următoarele institute de bani românești: „Dacia“ (Orăștie), „Făgetana“ (Făget), „Munteana“ (Corniareva) și „Plugarul“ (Cacova).

Dacia-România din București. Cea mai mare societate română de asigurare a avut în anul trecut unul din cei mai favorabili ani de afaceri. Din complexul însemnat de moșii ce posedă, a vândut cu foarte bun avantaj o parte, realizând un profit la aceste vânzări de Lei 971.144.41, care însă n'a fost distribuit, ci a urmat să fie trecut la fondul de dividende al acționarilor. Desvoltarea afacerilor de asigurare a fost în anul trecut foarte multumitoare. Venitele primelor în ramura *incediu* au fost de Lei 7.352,693, iar pagubele de foc Lei 2.376,388. Rezultatul fiind un profit de Lei 245,123. Ramura *grindină* a realizat prime în suma de Lei 1.292.031, din care s'au cezionat pentru reasigurări Lei 739,894, urmând a se da pentru despăgubiri netto Lei 515,459. În consecință fiind o pierdere de Lei 81,778.

Ramura *transport* înregistrează prime de Lei 361,406, mai puțin reasigurările de Lei 150,380 și pagubele de Lei 118,315, cu un escedent de Lei 65,943.

Ramura *viață* arată prime Lei 1.961.277 și un profit curat de Lei 152,745.

Profitul curat întreg al capitalurilor societății a fost de Lei 955,378. Activele societății arată față de anul 1907 o schimbare esențială, cât împrumuturile hipotecare s'au urcat dela Lei 3.131,651 la Lei 5.178,278.

Situația financiară a societății este una dintre cele mai puternice. *Fondurile de garanții* cu sfârșitul anului 1908 au fost de Lei 21.696,757, la cari — cum se observă și în raportul de gestiune — imobilele și efectele au fost inventarisite în bilanț cu prețuri atât

de scăzute, cât singură această taxare constituie o rezervă latentă foarte considerabilă.

Totalitatea despăgubirilor pe cari societatea le-a achitat în anul 1908 au ajuns suma de Lei 7.983,730, iar dela existența societății Dacia-România a plătit despăgubiri în valoare de Lei 194.653,461.

Falimente în sem. I. 1909 în Ungaria.

În prima jumătate a anului curent au fost declarate din partea judecătorilor în total 287 de falimente. Din acestea cad asupra capitalei 36. asupra Ungariei propriu zise, incluzive Fiume 217, iar asupra Croației și Slavoniei 34 de cazuri de falimente.

Exportul petrolului român în 1907.

Exportul din acest an se cifrează cu 24.758,352 lei față de 18.881,066 lei în 1906, adică o creștere de 5.877 286 lei.

Comparativ cu anul 1900. exportul petrolului rafinat în 1907 este de 18 ori mai mare. În cursul anului trecut, acest export s'a totalizat cu 262,490 tone, valorând 15.750,000 lei. Este de observat că Egiptul a cumpărat pentru prima dată 20,900 tone petrol rafinat în 1907 și că s'a trimis 50,000 tone în Indiile engleze.

În cece privește benzina, s'a exportat 89.500 tone, reprezentând 6.276,537 lei contra 5.564,620 lei în 1906. Comparativ cu 1900, creșterea este de 17 ori mai mare. Vom adăoga că în 1908 acest export a trecut peste 100,000 tone.

Cât despre petrolul brut, exportul s'a urcat la 76,062 tone, în valoare de 2.281,358 lei contra 1.615,565 în 1906.

„*Banca centrală română*“. Precum se anunță din Viena guvernul austriac a acordat dlor Dr. Florea Lupu, generalul Alex. Lupu, Dr. Sterie Ciurcu și Nicolae de Flondor privilegiul de a fondă o bancă pe acții sub numele „*Banca centrală română*“.

Noua bancă va cultiva toți ramii de afaceri de bancă și scopul ei este a alimenta deoparte băncile reiffaisieniane și societățile cooperative din Bucovina, pe de altă parte a mijloci credit și băncilor române din alte părți. Sediul „*Băncii centrale române*“ va fi *Cernăuț*, dar se proiectează deschiderea și a unei filiale în Viena.

Capitalul social este proiectat la K 3.000,000

Dorim cea mai deplină isbândă fondatorilor întru realizarea planurilor lor!

BIBLIOGRAFIE.

Mișcarea cooperativă a sateanului român se impune astăzi atențiunii tuturor. Noi abia suntem pe la începutul începutului, dar frații de dincolo au realizat până acuma rezultate frumoase. Din gura apostolilor umili a sunat în toate colțurile țării cuvântul de înfrățire și de solidaritate, pornind o mișcare economică din cele mai roditoare.

Ca un mijloc, de importanță vădită, pentru educația economică a știutorilor de carte, se poate considera și „*Curierul Băncilor populare* din România“.

Dela întărirea definitivă a Casei centrale s'a găsit necesar, ca mișcarea cooperativă să-și aibă un îndreptar și o oglindă într-o reviste a băncilor cooperative. Pentru acest scop „*Curierul Băncilor populare*“, înființat de cătră dl Dum. Brezeanu în 1903, a fost cedat Casei Centrale a Băncilor, de cătră d-sa, deve-

nind astfel organul oficial al mișcării cooperative. Se împlinesc deci 6 ani de existență a „Curierului“.

În acești 6 ani, conform cu dezvoltarea mișcării cooperative, „Curierul Băncilor“ s'a ridicat dela o foaie modestă la un organ oglindind viața atât de bogată a cooperativilor din România.

Incepând cu un număr de 1500 exemplare astăzi are aproape 3000 exemplare, cari se trimit la peste 2700 abonați în țară și în străinătate și este în schimb cu cele mai însemnate reviste cooperative din Germania, Austro-Ungaria, Italia, Bulgaria etc.

Curierul Băncilor a contribuit în măsură largă la popularizarea ideii cooperative, publicând toate datele folositoare mișcării. El ușurează mult sarcina direcțiunii, făcând de prisos o mulțime de corespondență și aducând la cunoștința tuturor, măsurile sau directivele, comunicate singuraticelor bănci, dar cari au un caracter de interes general.

Venitul brut al „Curierului“, isvorit numai din abonamente, s'a ridicat dela 5000 lei, cât eră la început, la 12.000 lei, dându-se în fiecare an și un excedent, care se întrebuintează la acordare de premii celor mai destoinici conducători ai mișcării cooperative, precum și la îmbunătățiri aduse publicației.

Comunicăm aceste date pe baza informațiilor publicate de „Curier“ în Nr. 2—3, din Februarie—Martie 1909. Pentru apreciere și mai justă, spicuiim din conținutul fasciculelor mai nouă, articolele mai importante.

Nr. 6—1908 (Iunie): Subscrierea acțiunilor Casei Rurale de cântă bănci. La 15 Iunie 1908 s'a făcut subscrierea acțiunilor Casei Rurale, la care au participat și băncile populare. S'au subscris de patru-ori capitalul de 5 milioane, rezervat particularilor, iar băncile au subscris însemnata sumă de 1.320.000 lei. Fapt îmbucurător, care arată că după abia cinci ani de mișcare organizată, băncile populare sunt în stare să-și plaseze o parte însemnată din prisosul lor într'o întreprindere menită să aducă cea mai mare înlesnire sătenimei în nevoia de pământ.

Nouăle legiuiri și mișcarea cooperativă. (Informații asupra casei rurale).

Îndrumări cooperative

Contabilitate. Contabilizarea acțiunilor subscrise la Casa Rurală și a vărsămintelor făcute în acest scop.

Mișcarea băncilor. Raport despre solemnitatea, cu care s'a pus piatra fundamentală, în 2 Iunie 1908, pentru clădirea unui local de bancă, magazin de consum și o sală pentru cetit, în comuna Nucșoara, județul Muscel. Involuntar ne vine în minte, cât de potrivite ar fi și în comunele noastre astfel de localuri împreunate cu magazine de consum și agenturi ale „Asociațiunii“. Poate numai în acest mod am putea paraliza năvala distrugătoare a tuturor crășmarilor perciuinați.

Din eroii cooperatiunii: T. W. Raiffeisen.

Idei cooperative: Reproducere din cartea dlui Brote.

O primejdie în băncile populare. Apel, ca toți conducătorii legali să ia parte activă în conducerea băncii, ca astfel toți să se instrueze reciproc.

Nr. 7—1908 (Iulie) aduce:

Îndrumări la acordarea de împrumuturi, stăruind ca pentru satisfacerea trebuințelor de credit, băncile să fie cu cea mai mare băgare de seamă. Rolul băncilor fiind profund educător, ele au îndatorirea să supravegheze, ca sătenii să ia împrumuturi numai în cazuri deplin justificate și să întrebuinteze sumele în conformitate cu cererile lor.

Nouăle legiuiri și mișcarea cooperativă. (Despre comunele rurale).

Vânzarea ouălor în comun.

Îndrumări cooperative.

Însemnătatea asociațiilor de vânzare în comun.

Dezvoltarea lăptăriilor cooperative.

Cronica cooperativă: sărbarea economică din Dumbrăveni (jud. Botoșani) și starea celor 7 bănci populare din acest cerc.

Biroul de informațiuni comerciale.

Nr. 8—1908 (August) și Nr. 9—12 (Septembrie—Decembrie).

Căntă conducătorii băncilor populare.

Îndrumări cooperative.

Localuri pentru cooperative.

Cont-curent agricol.

Pentru conducătorii magazinelor de consum.

Mișcarea cooperativă în țară și străinătate.

Uscătoarele de prune.

Cultura zarzavaturilor.

Acțiunea cooperatiunii în ieftinirea traiului.

Magazinele de consum.

Lăptăriile cooperative.

Federala cooperativelelor de producție și consumație.

(Se va continua).

DIN REGISTRUL FIRMELEOR.

Cassa de păstrare „Pervovana“ în Pervova. Înregistrat: noul membru în direcțiune investit cu drept de firmare Dr. Stoiacovits Géza, ales în locul lui Péczely Géza repășit.

„Chiorana“ în Șomcuta-mare. Înregistrat: numele contabilului George Rădocea.

„Coroana“ în Bistrița. Înregistrat: Filiala din Borgoprun, cu firmantii Constantin Flămând și Mateiu Șirlican.

„Detunata“ în Bucium. Înregistrat: noul membru în direcțiune și firmant Ioan Popa, ales în locul răposatului Simion Dandea.

„Însoțirea de credit“ în Mohu. Înregistrat: Alegerea lui Ioan Simion, ca preșident și Nicolae Slavu Nr. 25, ca vicepreșident, ambii investiți cu drept de firmare, aleși în locul lui Nicolae Slavu și Ilie Păsoiu.

„Însoțirea de credit cu respons. limitată“ din Chereșul mare (Nagy-Kövères), com. Timiș. Înregistrat: Însoțirea aceasta s'a fondat în adun. gen. de constituire dela 27 Iunie 1909 pe 15 ani și cote a K 50 — plătitibile în rate lunare a K 1.

Diracțiunea este compusă din următorii membrii: George Deliman, Ioan Ștefănescu, Pavel Radovan, Nicolae Blidariu, Ioan Breștiu, Trif Mișca, Bertnoty Zsigmond, Keller Imre și Alex. Chișodan.

„Julia“ în Alba-Julia. Înregistrat: Filiala din Ighiu (Magyarigen).

„Munteana“ în Corniareva. Înregistrat: modificarea statutelor întâmplată în adun. gen. ordinară dela 29 August 1909, conform căroră capitalul soc. s'a ridicat la K 80.000 în 8000 acții a K 100.

Firme insolvente.

Schornstein Mihály, comerciant de postavuri în Abrud.

Singer Mór utóda, comerciant în Brad.

Gașdag Aladár, comerciant în Aiud.

Popescu Teodor, comerciant în Sibiu.

Turcoane George, comerciant în Jebeliiu.

Weinrich F. jun., comerciant de mărfuri de modă în Szászrégen.

